

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету АБДПМ

Ігор ФОДЧУК

Сергій 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Трансформація і сучасність у декоративно-прикладному мистецтві

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(назва програми)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання Українська

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни складена «**Трансформація і сучасність у декоративно-прикладному мистецтві**» відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 26.03.2024р.»

Розробники: Жаворонкова Мирослава Іллівна - доцент, завідувачка кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, заслужений майстер народної творчості України, членкиня Спілки дизайнерів України

Викладачі: Шкрібляк Микола Миколайович – асистент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, заслужений діяч мистецтв України

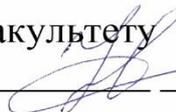
Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 5 від “25” серпня 2024 року

Завідувач кафедри Жаворонкова М.І.

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 8 від “28” серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Євгенія Новак

1. Мета навчальної дисципліни: полягає у поглибленому вивченні мистецьких процесів суто регіону Буковини, розвитку її декоративно-прикладного мистецтва від порівняння найдавніших часів до трансформації сучасного. При вивченні даного курсу особлива увага приділяється вивченню та аналізу специфіки мистецьких процесів саме на Буковині у логічній взаємодії із загальносвітовими та всеукраїнськими тенденціями.

Особливістю курсу є те, що пропонуються цікаві та різноманітні форми роботи, які включають як традиційні аудиторні – лекції та практичні заняття, так і творчі поза аудиторні форми проведення навчального процесу, такі як пішохідні екскурсії – в тому числі підготовлені здобувачами, проведення пошукової та дослідницької роботи, виконання різних завдань у місцевих музеях, написання наукових робіт та ін. **Завдання вивчення навчальної дисципліни.**

Дисципліна “Трансформація і сучасність у декоративно-прикладному мистецтві Буковини” є теоретичне і практичне засвоєння орнаментальних, колористичних, типологічних і технічних особливостей основних видів народного та професійного декоративно-прикладного мистецтва, передбачених програмою.

2. Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК « Трансформація і сучасність у декоративно-прикладному мистецтві Буковини» здобувачі повинні набути таких компетентностей (ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

СК 6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК « Трансформація і сучасність у декоративно-прикладному мистецтві Буковини » від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПР):

ПР 01. Вміти аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського декоративно-прикладного мистецтва.

ПР 04. Вміти формувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПР 06. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу.

ПР 11. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основні принципи розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПР 13. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культури і мистецтва та мистецьких процесів.

3. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	4	120	15	15	-	-	90	-	екзамен
Заочна											

3.1. Загальна інформація

Здобувачам, які вступають до магістратури найбільшого університету Буковини, пропонується до вивчення цікавий курс, який вивчає декоративноприкладне мистецтво рідного краю.

У процесі вивчення дисципліни студенти досліджують вплив на формування образотворчості Буковини навчальних закладів Західної Європи. Висвітлено діяльність мистецьких об'єднань, які існували в краї у 1880–1940 рр., проаналізовано публікації, присвячені митцям та художнім подіям. Основну увагу приділяється вивченню стилевих особливостей образотворчого мистецтва регіону.

У культурному процесі регіону значну роль відіграють національні, освітні та музейні товариства, які ставлять собі за мету вивчення й популяризацію етнографічної і мистецької спадщини, влаштовуючи виставки сучасних художників, виробів традиційних промислів, друкуючи результати наукових розвідок.

У художньому житті Буковини значимими були численні мистецькі спілки: "Товариство прихильників мистецтва на Буковині"; "Товариство прихильників мистецтва у Чернівцях"; "Товариство митців і любителів пластичних мистецтв на Буковині", які сприяли об'єднанню митців, захисту їх професійних інтересів та популяризації образотворчості й художнього ремесла серед широких верств населення. Буковинські товариства митців активно співпрацювали з австрійськими, передовсім, віденськими об'єднаннями, а окремі з чернівецьких авторів були членами віденських угруповань, а згодом – спілок художників Румунії, Франції та Німеччини. Відмітними ознаками мистецького процесу в краї кінця XIX – першої половини XX ст. були його мобільність, інтенсивність виставкової діяльності та поява численних публікацій, які можна означити як мистецьку критику.

Процеси, що відбувалися в буковинському мистецтві, мали витоки у культурі Європи, а художні стилі й течії останньої, завдяки тісним зв'язкам між окремими митцями і товариствами в цілому, були визначальними для розвитку буковинської образотворчості кінця XIX – першої половини XX ст. Проте, процес засвоєння тих чи інших новацій нерівномірно проявився у різних видах мистецтва. В той час, як творча практика віденських архітекторів, пропонована ними естетична програма і художні рішення одразу ставали надбаннями чернівецьких будівничих, в образотворчому мистецтві часто спостерігалися певний консерватизм та дещо запізніле засвоєння новітніх тенденцій. Характерним було і поєднання у творчості окремих авторів різних стильових проявів, іноді в рамках одного твору.

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин																			
	денна форма					Заочна форма														
	усього	у тому числі				усього	у тому числі													
		лекц.	прак.	лаб.	інд.		с.р.	лекц.	прак./сем.	лаб.	інд.	с.р.								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять (Назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 1. Декоративно-прикладне мистецтво Буковини від найдавніших часів до середини XVI століття.											
Тема 1. Декоративноприкладне мистецтво Буковини первісної доби.	28	4	4			20						
Тема 2. Декоративноприкладне мистецтво Буковини часів Київської Русі.	22	3	3			16						
Разом за ЗМ1	50	7	7			36						
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 2. Декоративно-прикладне мистецтво Буковини середини XVIII – XXI століття.											
Тема 1. Декоративноприкладне мистецтво Буковини XIX століття	25	2	4			19						
Тема 2. Декоративноприкладне мистецтво Буковини XX – XXI.	25	2	2			21						
Тема 3.Сучасне декоративноприкладне мистецтво Буковини. Тенденції та перспективи.	20	4	2			14						
Ключові персоналії.												

Разом за ЗМ 2	70	8	8			54					
Усього годин	120	15	15			90					

3.3 Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1	Народне мистецтво – скарбниця загальнолюдських та національних цінностей.	5
2	Декоративно-прикладне мистецтво як один із видів художньої діяльності.	4
3	Основні композиційні принципи творів декоративно-прикладного мистецтва.	3
4	Провідні напрямки декоративно-прикладного мистецтва на Буковині.	3
	Разом	15

3.4 Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Збір аналогів і прототипів творів декоративноприкладного мистецтва на Буковині.	30
2	Трансформація власного твору мистецтва за різними напрямками.	30
3	Створення форескізу міні-проекту із збереженням народознавчої бази	30
	Разом	90

* ІНДЗ – до змістового модуля, або в цілому до навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

- Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, лекція, бесіда, робота з аналогами; демонстрування, замальовки схем, таблиць).
- Методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні роботи).
- Методи контролю і самоконтролю у навчанні (письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка у навчанні).
- Метод аналізу, метод синтезу, метод порівняння, метод узагальнення, метод конкретизації, метод виділення головного.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

A	удент/ка в повному обсязі опанував матеріал теми. Текст реферату значається логічною композиційною побудовою, переконливістю аргументів щодо висловлених положень, чіткістю висновків; висловлено власні думки.
B	удент/ка в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька значних помилок. Не всі аспекти отримали ретельного висвітлення, проте висловлені спостереження відзначаються самостійністю думки. Текст значається логічною побудовою, чіткістю висновків.
C	удент/ка в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки. Текст відзначається описовістю, разом з тим містить і певні спостереження. Висновки викладено не достатньо чітко.
	удент/ка не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні зі значними недоліками (малий обсяг, відсутність

D	рчого підходу тощо). Текст тяжіє до переказу прочитаної літератури, сутні як елементи аналізу, так і самостійні думки. Тема розкрита, але сить поверхово; основна думка не досить аргументована. Висновки являють бою загальні твердження.
E	удент/ка в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота є багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи тощо).

Завдання для самостійного опрацювання

В якості самостійних завдань пропонується написання наукових статей, есе, тез, рефератів, виконання наукових проектів та презентацій в Power Point. Наукові розробки в області декоративно-прикладного мистецтва Буковини можуть бути представлені на студентських наукових конференціях, днях науки і т.п.

Самостійні завдання є обов'язковими для виконання кожним здобувачем. Самостійне завдання має вмщати розкрити та обґрунтовану інформацію щодо обраної тематики. Тема самостійного завдання може бути обрана із запропонованої тематики, а може бути запропонована самим здобувачем та затверджена викладачем даного предмету.

За виконання одного самостійного завдання здобувач може максимально отримати 7 балів. Текст цього завдання має бути оригінальним, містити підібрані відповідні ілюстрації, включати всі обов'язкові структурні частини та план, повинен бути лаконічним, максимально розкривати поставлені завдання, мають бути зроблені висновки про написане та висвітлено використану літературу. За відсутністю виконання будь-якої з вимог до написання реферату кількість балів відповідно знижується на 1.

Кожен здобувач має займатись науковою діяльністю, що відобразиться у написанні невеликих наукових робіт, а саме: наукові статті, тези, а також у виступах на наукових конференціях, участі у різноманітних конкурсах, фестивалях і т.д. Якщо наукове дослідження за своєю тематикою охоплюватиме одну тему, то кількість балів відповідатиме кількості балів, яка виставляється за дану тему. Якщо тематика наукової розробки охоплюватиме об'єм двох і більше тем, то і кількість балів відповідатиме балам, відведеним на їх оцінювання.

5.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. Засоби оцінювання

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- Порівняйте поняття «ужитковість» та «декоративність» у традиційному мистецтві.
- Проаналізуйте особливості стилізації в декоративному мистецтві.
- Визначте типи орнаментів за побудовою.
- Проаналізуйте принципи побудови стрічкових орнаментів.
- Проаналізуйте принципи побудови розеткових орнаментів.
- Проаналізуйте принципи побудови сітчастих орнаментів. –
- Охарактеризуйте замкнену та незамкнену структуру орнаменту. декоративно-прикладного мистецтва на Буковині.
- Дайте визначення площинного та рельєфного орнаменту на прикладі застосування в конкретному матеріалі.
- Дайте визначення поняттю «рапорт».
- Назвіть види зображальних мотивів у декоративному мистецтві.
- Назвіть головні композиційні принципи побудови форми і декору.

- Порівняйте композиційні засоби «статика» та «динаміка» на прикладі застосування в конкретному матеріалі.
- Порівняйте композиційні засоби «симетрія» та «асиметрія» на прикладі застосування конкретному матеріалі.
- Проаналізуйте значення кольору як засобу виразності в декоративному творі.
- Проаналізуйте символіку кольору в традиційному мистецтві.
- Наведіть приклади гармонійного поєднання кольорів у декоративній композиції.
- Порівняйте композиційні засоби «контраст» та «нюанс» на прикладі застосування конкретному матеріалі.
- Наведіть приклади кольорових контрастів.
- Проаналізуйте поняття «ритм» як один із найважливіших засобів декоративної композиції.
- Порівняйте ритмічну та метричну структури композиції.
- Проаналізуйте термін «лінія» як засіб виразності композиції на прикладі застосування конкретному матеріалі.
- Охарактеризуйте термін «точка» як засіб виразності композиції на прикладі застосування в конкретному матеріалі.
- Проаналізуйте термін «пляма» як засіб виразності композиції на прикладі застосування в конкретному матеріалі.
- Проаналізуйте поняття «силует» як засіб виразності композиції на прикладі застосування в конкретному матеріалі. – Охарактеризуйте поняття «традиційність» у декоративному мистецтві.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формою семестрового контролю з освітнього компонента є **екзамен**. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені робочою програмою. Перелік питань до заліку відповідають питанням до практичних занять.

7. Рекомендована література

7.1. Фахова (основна)

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.

2. Білий В. Д. Художнє дерево Косівщини другої половини ХХ століття (традиції та новації у творчості митців) : автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.06 / Білий Віктор Дмитрович; Львів. нац. акад. мистецтв. – Львів, 2015. – 20 с.

3. Білоус Л. Художнє різьблення по дереву / Л. Білоус // Історія декоративного мистецтва України: у 5 томах. Том 4 / [Гол. ред. Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – К., 2011. – С. 197216. 4. Жаворонков В. П. Декоративний таріль [Текст]: [альбом] / В. П.

Жаворонков, Д. М. Курик, П. В. Жаворонков – Вижниця: Черемош, 2007. – 31 .

5. Запорожець В. П. Живе дерево традицій: "Аспекти творчої Вижницької різьбярської школи 1990 – 2015 рр." / В. П. Запорожець // Методичний посібник регіональної науково-практичної конференції "Мистецька освіта: традиції, сучасність, перспективи" (Вижниця, 15 жовтня 2015 р.). – Вижниця: Черемош, 2015. – С.22–27.

7.2. Допоміжна

1. Гончар К. Традиції і новації в сучасному декоративно-прикладному мистецтві України / Катерина Гончар // Мистецтвознавство України: збірник наукових праць. – К.: Фенікс, 2013. – Вип. 13. – С. 62-68.

2. Кара-Васильєва Т. Декоративне мистецтво України ХХ століття / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 280 с.

3. Поп'юк І. Вижницьке училище прикладного мистецтва – регіональна художня школа / І.Поп'юк // Українська академія мистецтва. – 2011. – Випуск 18. – С. 56–64.

4. Слижук М. Творчий доробок майстра народного мистецтва Дмитра Миколайовича Курика в контексті відродження художньої обробки дерева на Буковині / М. Слижук // Тези доповідей II Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції "Мистецтво ХХ – ХХІ століть: проблеми, постаті, перспективи" (Ужгород, 26-27 березня 2015 р.). – Ужгород: Гражда, 2014. – С. 76–76.

5. Станкевич М. Українське художнє дерево / М.Станкевич. – Львів : Інститут народознавства НАНУ, 2002. – 479 с.

6. Шевченко Є. Народна деревообробка в Україні. Словник народної термінології / Є. Шевченко. – К.: Артанія, 1997. – 256 с.

8. Інформаційні ресурси

[\(https://art-deco.chnu.edu.ua/stypendiia-prezydenta-ukrainy/](https://art-deco.chnu.edu.ua/stypendiia-prezydenta-ukrainy/)
http://www.arch.chnu.edu.ua/res//arch/VIZNITSA/PERSONEL/Zahist_2019_dekor.pdf?_gl=1*15uw4g*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcyMzIwNDc2OS4xNzIuMS4xNzIzMjA0ODA5LjAuMC4w
http://www.arch.chnu.edu.ua/res//arch/VIZNITSA/DIPLOM_ZAHIST/Zahist_2020.pdf?_gl=1*iu03aa*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcyMzIwNDc2OS4xNzIuMS4xNzIzMjA0ODM1LjAuMC4w
http://www.arch.chnu.edu.ua/res//arch/VIZNITSA/DIPLOM_ZAHIST/Zahist_vizn_2023.pdf?_gl=1*ubsd9z*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcyMzIwNDc2OS4xNzIuMS4xNzIzMjA0ODM4LjAuMC4w
[http://www.arch.chnu.edu.ua/res//arch/VIZNITSA/DIPLOM_ZAHIST/Zahist_vizn_2023.pdf?_gl=1*ubsd9z*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcyMzIwNDc2OS4xNzIuMS4xNzIzMjA0ODM4LjAuMC4w \)](http://www.arch.chnu.edu.ua/res//arch/VIZNITSA/DIPLOM_ZAHIST/Zahist_vizn_2023.pdf?_gl=1*ubsd9z*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcyMzIwNDc2OS4xNzIuMS4xNzIzMjA0ODM4LjAuMC4w)